

CULTUURPROFIEL- PLAN

2025-2029

VOORWOORD	3		
1 VISIE	4		
1.1 Onderwijsvisie Harens Lyceum	5		
1.2 Gezamenlijke visie op kunst- en cultuuronderwijs	6		
2 PROGRAMMERING	8		
2.1 Algemeen	9		
2.2 Muziek en DAMU	10	5 SAMENWERKINGSPARTNERS	30
2.3 Drama	13		
2.4 Beeldende vorming	14	6 ZICHTBAARHEID	35
2.5 CKV	15		
2.6 Cultuur	17	7 RANDVOORWAARDEN	38
2.7 Talentrichting Kunst, Cultuur en Media	17	7.1 Ruimte en faciliteiten	39
2.8 Talentweek	20	7.2 Personeel	39
2.9 Buitenschoolse activiteiten	20	7.3 Roostering	40
		7.4 Financiën	40
		7.5 Communicatie	40
3 DOORLOPENDE LEERLIJN KUNST EN CULTUUR	22	8 KWALITEITSBELEID	41
3.1 Beschrijving	23		
3.2 Reflectie	24	9 REFLECTIE	43
4 ONDERZOEK	27	10 AMBITIES	49
4.1 Doorlopende leerlijn kunst en cultuur	28		
4.2 Curious Hands	28	COL OF ON	51
4.3 ArtLovesScience	29		

Voor u ligt het cultuurprofielplan van het Harens Lyceum 2025 - 2029. Het geeft een beeld van de huidige stand van zaken op het gebied van kunst en cultuur op onze school. Daarnaast worden de ambities voor de komende jaren beschreven.

Het cultuurprofielplan is geschreven in samenhang met het schoolplan en de schoolgids. In dit plan is duidelijk terug te lezen welke onderwijsvisie en didactische concepten we hanteren op onze school. De afgelopen jaren hebben we met elkaar gewerkt aan een duidelijke visie op talentontwikkeling. We zijn trots op de ontwikkelingen die we de afgelopen jaren hebben doorgemaakt als school. De passie voor cultuur, wat altijd bij leerlingen en docenten aanwezig was, is weer aangewakkerd en we komen weer in onze kracht te staan. We kijken uit naar de komende jaren, waarin we verder gaan bouwen aan goed kunst- en cultuuronderwijs voor de leerlingen!

In het cultuurprofielplan wordt beschreven wat de visie is op kunst- en cultuuronderwijs en hoe die zich verhoudt tot de schoolvisie en de visie van Openbaar Onderwijs Groningen. Er wordt duidelijk gemaakt hoe de programmering van kunst- en cultuuronderwijs eruitziet op het Harens Lyceum. Vervolgens wordt ingegaan op speciale projecten zoals ArtLoveScience. Daarna is er een overzicht geplaatst van onze belang-

rijkste structurele samenwerkingspartners. Aansluitend kunt u lezen hoe we werken aan zichtbaarheid. In hoofdstuk zeven beschrijven we de randvoorwaarden die nodig zijn om te voldoen aan een goed cultuurprofiel. In hoofdstuk acht gaan we in op kwaliteitsbeleid. Tot slot reflecteren we hoe we de afgelopen jaren gewerkt hebben aan de adviezen van de visitatiecommissie die ons in 2021 bezocht en formuleren we nieuwe ambities voor de komende jaren.

Veel leesplezier gewenst!

Rob Schoenmakers & Pete Silverstein, cultuurcoördinatoren
Thijs Amersfoort, teamleider
Albert Noord, rector

Het Harens Lyceum is in 2016 ontstaan uit het Zernike College. In 2015 werd besloten het Zernike College op te splitsen in drie scholen: Harens Lyceum, Montessori Lyceum Groningen en het Montessori Vaklyceum. Het Zernike College is sinds 2007 een van de eerste cultuurprofielscholen, mede vanwege de Cultuur-marathon. De afgelopen jaren heeft het Harens Lyceum zich verder ontwikkeld en steeds meer werd de eigen identiteit zichtbaar. Het cultuurprofiel hoort bij de school. Het zit diepgeworteld in het DNA. Het is mooi om te zien dat het cultuurprofiel de afgelopen jaren een enorme boost heeft gekregen!

HOOFDSTUK 1

VISIE

Het Harens Lyceum is een bruisende school die barst van de talenten! Leerlingen en docenten vormen een hechte gemeenschap en bepalen samen de sfeer. Leerlingen worden gestimuleerd hun talenten te ontdekken, te ontwikkelen en te tonen. Doordat wij leerlingen helpen ontdekken waar hun capaciteiten liggen, kunnen zij zich ontwikkelen tot totale, zelfbewuste persoonlijkheden die klaar zijn voor de toekomst.

Het Harens Lyceum is een school voor havo, atheneum en atheneum+. Er volgen ongeveer 1450 leerlingen onderwijs op onze school. Het Harens Lyceum is onderdeel van Openbaar Onderwijs Groningen.

1.1 ONDERWIJS VISIE HARENS LYCEUM

Onze missie is om onze leerlingen voor te bereiden op een passende vervolgopleiding en plek in de maatschappij, waarbij de kernwaarden vertrouwen, verbinding, vernieuwen en ontwikkelen centraal staan. Om dit te realiseren wordt van de docenten in hun aanpak bepaalde pedagogische-didactische principes verwacht.

- Iedereen wordt gezien
- Je voelt je veilig en mag jezelf zijn
- Je ervaart successen
- Je bent in ontwikkeling
- Je bereidt je voor op de toekomst

De missie en visie worden samengevat in één woord: **ZIEN!**

1.2 GEZAMENLIJKE VISIE OP KUNST EN CULTUUR.

Kunst- en cultuuronderwijs op het Harens Lyceum is vormgegeven rond vijf pedagogische-didactische principes.

Iedereen wordt gezien

Bij ons krijgt iedere leerling de ruimte om zichzelf te laten zien. Samenwerken, presenteren en elkaar feedback geven staan centraal, zodat iedereen kan groeien in wat hij, zij of hen kan en wil leren. We dagen leerlingen uit op hun eigen niveau en geven ze keuzevrijheid in met wie ze willen samenwerken, welke instrumenten of materialen ze gebruiken en welke rol ze op zich nemen in het groepsproces. In deze vrije leeromgeving worden leerlingen door elkaar en docent gezien.

Je voelt je veilig en mag jezelf zijn

We zorgen voor een veilige sfeer waarin iedereen zich vrij voelt om te presenteren, te experimenteren en te groeien. Voorafgaand aan presentaties wordt gezamenlijk afgesproken hoe we optreden als artiest/maker en als publiek zodat iedereen zich gesteund en serieus genomen voelt. Docenten geven constructieve feedback en stimuleren leerlingen om te groeien in hun eigen tempo. Daarnaast zijn er meerdere werkgroepen actief voor het welzijn van de leerlingen zoals de werkgroep pedagogisch klimaat en de GSA (Gender & Sexuality Alliance).

Je ervaart successen

Succes beleef je samen en op je eigen manier. Door te onderzoeken, te creëren en te presenteren ontdekken leerlingen hun talenten en is er zowel in de onder- als bovenbouw veel ruimte om deze met anderen te delen. Zo zijn er eindexamen presentaties (EEP) van zowel Kunst Drama als Muziek en worden de werken van de examenkandidaten Kunst Beeldend tentoongesteld in samenwerking met de Academie Minerva in het academiegebouw aldaar. In de onderbouw worden jaarlijks meerdere markten georganiseerd en kunnen leerlingen zich in de pauzes aan elkaar presenteren in het Kunstlab tijdens de Lunch Break.

Je bent in ontwikkeling

Binnen onze leergemeenschap stimuleren we leerlingen om zich te ontwikkelen tot kritische, zelfstandige en creatief denkende mensen die openstaan voor het experiment en uit hun comfortzone durven te stappen. Leerlingen worden binnen en buiten de les aangespoord nieuwe dingen te ontdekken en te ervaren om zo geïnspireerd te raken en hun eigen talenten verder te ontwikkelen.

Je bereidt je voor op de toekomst

We bereiden onze leerlingen voor op een toekomst waarin ze met zelfvertrouwen, creativiteit en ambitie hun eigen weg kunnen vinden. Binnen de verschillende kunst en cultuurvakken leren de leerlingen samenwerken, omgaan met verschillende perspectieven, zichzelf presenteren en werken met verschillende digitale middelen als basis voor een professionele toekomst. We maken verbinding met vervolgopleidingen, kunstenaars, culturele instellingen en de omgeving.

De kunst- en cultuurvakken Muziek, Drama, Beeldende Vorming, Cultuur, KCM en CKV in onderbouw en bovenbouw zijn een uiting van deze visie, in samenhang met de overige vakken op het Harens Lyceum. Elk eerdergenoemd kunstvak heeft, gebaseerd op de gezamenlijke visie, een eigen visie op het vak. In hoofdstuk 2 zal aan de hand van elke visie per vak, uitleg worden gegeven over de programmering.

Manifest Vereniging Cultuurprofielscholen

De visie volgt de lijn van het Manifest van de VCPS. Docenten zijn zelf nieuwsgierig, hebben een onderzoekende houding, experimenteren en innovatie staat voorop. Vanuit de gedachte 'elkaar zien' ontstaat succesvol leren. Docenten stimuleren deze houding bij leerlingen. Er is een open communicatie en vrije uitwisseling van ideeën. Alle betrokkenen zijn verantwoordelijk voor een leeromgeving, die gebaseerd is op respect voor ieders talenten en de ontwikkeling daarvan.

HOOFDSTUK 2

PROGRAMMERING

“Op het Harens Lyceum is veel te kiezen! In de onderbouw kun je de talentrichting Kunst, Cultuur en Media volgen. In de bovenbouw kun je examen doen in drie kunstvakken! De docenten willen echt het beste in ons naar boven halen en bieden altijd toffe projecten aan waardoor we meer leren over wie we zelf zijn en meer begrijpen over de ander.”

2.1 ALGEMEEN

Het Harens Lyceum biedt al haar onderwijs aan in Haren. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van het onderwijs op het Harens Lyceum. Leerlingen kunnen kiezen uit havo, atheneum of atheneum+.

ONZE NIVEAUS

Atheneum+

Leerlingen op de afdeling atheneum+ volgen in jaar één en twee de kunstvakken Beeldende Vorming, Muziek, Drama en Cultuur. In jaar drie volgen zij Cultuur. Muziek en Drama worden dan allebei een half jaar aangeboden. Deze keuze komt voort uit de onderwijsvisie die heerst binnen de afdeling. De leerlingen worden opgeleid tot homo-universalis. Zij krijgen een stevige brede onderbouwopleiding, waarin alle vakken bijna drie jaar worden aangeboden. Zo kunnen de leerlingen zich in de bovenbouw verder ontwikkelen tot een onderzoeker. De leerlingen op atheneum+ volgen in jaar vier en jaar vijf één uur per week CKV en sluiten dit vak aan het eind van jaar vijf af. Alle leerlingen in de bovenbouw kunnen examen doen in de vakken Muziek, Kunst Beeldend en Kunst Drama.

Havo en atheneum

In jaar één van deze afdelingen volgt een leerling drie kunstvakken: Beeldende Vorming, Muziek en Drama. Vanaf klas twee kiezen leerlingen een talentrichting. Er zijn op dit moment vijf talentrichtingen: Technasium, Sport en Gezondheid, Kunst, Cultuur en Media, Ondernemerschap en atheneum+. Hierbij is de talentrichting atheneum+ alleen voor de leerlingen die al op dit niveau zitten. In jaar twee volgen leerlingen Beeldende Vorming en Muziek, waarbij Drama gekozen kan worden als extra vak. Leerlingen die voor de talentrichting Kunst, Cultuur en Media krijgen naast hun kunstvakken drie uur per week lessen in de talentrichting Kunst, Cultuur en Media. Leerlingen die kiezen voor de talentrichting Technasium, volgen één kunstvak in jaar twee en geen kunstvak in jaar drie, naast de gekozen talentrichting. Leerlingen die kiezen voor de talentrichting Sport en Bewegen of Ondernemen, volgen in het tweede jaar twee kunstvakken en in het derde jaar één. In de bovenbouw volgen leerlingen in havo vier twee uur per week CKV en sluiten dit vak aan het eind van jaar vier af. De leerlingen op het atheneum volgen in jaar vier en vijf één uur per week CKV en sluiten dit aan het eind van jaar vijf af. Alle leerlingen in de bovenbouw kunnen examen doen in de vakken Muziek, Kunst Beeldend en Kunst Drama. Voor een compleet overzicht van de lessen per afdeling, verwijzen we naar de lessentabellen in de schoolgids. We zullen nu per kunstvak beschrijven hoe de programmering eruitziet.

2.2 MUZIEK EN DAMU

In deze alinea wordt uitgelegd op welke wijze het onderwijs binnen het vak muziek vorm krijgt en welke keuzes zijn gemaakt om de lessen en activiteiten in te richten. Deze keuzes komen voort uit de gezamenlijke visie op kunst en cultuuronderwijs, beschreven in paragraaf 1.3.

In de lessen staat samen muziek maken centraal. In de onderbouw betekent dit dat leerlingen vooral aan de slag gaan met praktische opdrachten. Leerlingen hebben veel keuzemogelijkheden. Ontwikkeling van het proces van samen musiceren is een belangrijk item voor de muziekdocent. De beoordeling bestaat uit punten voor proces en product. Feedback is een

belangrijke pijler voor de beoordeling. Er is ook ruimte voor de eigen mening over proces/product door leerlingen naast de beoordeling van de docent. Middels (digitale) formulieren scoren leerlingen zichzelf en medeleerlingen en denken zo actief mee over hun eigen rol binnen het gehele proces van musiceren.

Er is een bescheiden plek ingeruimd voor muziektheorie en gehoortraining. Om een doorlopende lijn van de onder- naar de bovenbouw vorm te geven is enige scholing hierin nodig. We gebruiken hiervoor een digitale methode. Ontwikkeling van deze vaardigheden gebeurt door de mogelijkheden die de digitale methode Beats 'n Bits ons biedt. Deze methode is gebaseerd op RTTI en geeft de docent mogelijkheden om de scores en ontwikkeling van elke leerling binnen de methode online te volgen.

In de bovenbouw is er gekozen voor Muziek 'oude stijl'. Voorheen werd er gewerkt met de nieuwe variant van Kunst Muziek met Kunst Algemeen, maar we hebben sinds een aantal jaren gekozen voor de oude vorm. Het programma van oude stijl past wat betreft het muziekhistorisch en het theoretisch kader veel beter bij de brede ontwikkeling die we onze leerlingen bij muziek door willen laten maken. Dit programma sluit dan naar onze mening ook veel beter aan bij de eisen die het vervolgonderwijs stelt. Een logische stap, gezien onze samenwerking met het Prins Claus Conservatorium en de DAMU-regeling die wij als school hebben. Er wordt naast de ontwikkeling van vaardigheden en kennis op het gebied van muziektheorie en solfège

natuurlijk ook veel muziek gemaakt. Ook hier hebben leerlingen allerlei mogelijkheden om zelf keuzes te maken. Er wordt klassikaal gewerkt, maar ook veel in groepjes. Differentiatie is daarbij een vanzelfsprekendheid. Daarnaast zijn er enkele jaarlaagoverstijgende projecten waarbij leerlingen uit diverse jaren samen zingen in koorklassen (klassiek en pop). We proberen de theorie altijd zoveel mogelijk toe te passen in de praktijk, iets wat bij uitstek bij zingen in een koorklas veel mogelijkheden biedt.

Muziek is een podiumvak en daarom is het leren presenteren een belangrijk item. Uitgangspunt is dat de leerlingen zich leren presenteren op een realistisch podium. Het presenteren vindt in eerste instantie plaats binnen de klas en het lokaal, maar in de bovenbouw wordt er gericht gewerkt naar een grote presentatie op het podium in de school. De presentaties op het grote schoolpodium worden toegevoegd aan de eigen mediakanalen van de school.

Naast de reguliere lessen in de onder- en bovenbouw is er een uitgebreid muziekprogramma op het Harens Lyceum, de Jong Talent Muziek (JTM). Het doel van de JTM is het creëren van een bruisend muzikaal schoolklimaat waarin muzikaal talent gescout, gecoacht en begeleid wordt (naar het doen van toelatingsexamen van een muzikale vervolgopleiding). Dit sluit naadloos aan bij de visie van de school. De doelgroep van de JTM is de leerling die serieus geïnteresseerd is om zich optimaal muzikaal te ontwikkelen en/of de ambitie heeft om een muzikale beroepsopleiding te volgen na het voortgezet onderwijs. Deze leerlingen volgen naast de reguliere muzieklessen JTM-workshops vanuit de intrinsieke motivatie om zich muzikaal te ontwikkelen samen met andere leerlingen (vaak uit andere klassen en zelfs jaarlagen). Binnen de JTM wordt vraag-gestuurd gewerkt. Leerlingen formuleren hun eigen leerdoelen en worden ingedeeld op leerbehoefte en niveau. Er is een breed scala aan workshops beschikbaar, te denken valt aan: songwriting, bandcoaching, jazzcombo, koorklas (klassiek en pop). Jaarlijks zijn er circa 25 verschillende workshops te kiezen. De JTM wordt gecoördineerd door muziekdocenten, die worden gefaciliteerd middels taakuren.

Binnen de JTM zijn drie verschillende typen leerlingen te onderscheiden:

- **Type 1:** muziek is en blijft een hobby, deze leerling heeft niet het doel om een muzikale vervolgopleiding te gaan volgen.
- **Type 2:** muziek is meer dan een hobby, deze leerling heeft

“Het muziekonderwijs op het Harens Lyceum heeft mij niet alleen ontzettend veel praktische vaardigheden gebracht, zoals onder andere samenwerken, repeteren en presenteren, maar heeft ook gezorgd voor een hele gezellige en prettige omgeving waar ik me helemaal thuis voel. Op onze school hebben we een ware muziekfamilie, waarin iedereen welkom is die mee wil doen aan een activiteit uit het brede muzikale aanbod. Deze community overstijgt de hokjes waarin je als leerling snel wordt geplaatst, zoals ‘brugger’ of ‘vwo’er’, maar verbindt mensen om wie ze zijn en wat ze leuk vinden: met z’n allen samen muziek maken!”

als doel om toelating te doen voor een voortraject van een muzikale vervolgopleiding. Het kan ook zijn dat deze leerling nog onderzoekt of een voortraject voor hem/haar geschikt is.

- **Type 3:** deze leerling zit in een voortraject van een muzikale vervolgopleiding en bereidt zich gericht voor op het doen van toelating voor een bachelor muziek.

In de ogen van de sectie muziek is een goede vakles de basis van alle muziekactiviteiten. Daarnaast is de JTM destijds opgezet omdat de muzieksectie veel talent zag dat zich niet opti-

maal kon ontplooiën op muziekgebied. Deze groep leerlingen had behoefte aan meer dan wat geboden werd in de vaklessen muziek. Een kleine groep leerlingen ontwikkelt zich door en is tijdens de middelbare schoolcarrière al bezig met voorsorteren op een muzikale vervolgopleiding. Deze leerlingen volgen onderwijs in een Jong Talentklas of vooropleiding van een hbo-muziekinstelling. Zij krijgen daar vrijstellingen voor vanuit de ruimte die de DAMU-regeling biedt. Deze DAMU-leerlingen worden op maat extra uitgedaagd waar mogelijk binnen de JTM.

De ontwikkelingen op het gebied van de DAMU:

1 Speciaal voor de JTM type 2 leerlingen is er een programma van workshops op het Prins Claus Conservatorium (PCC) ontwikkeld waarbij de muzikale ontwikkeling en de oriëntatie op het werkveld centraal staat.

2 Door de herziening van het curriculum van de bachelor opleidingen op het PCC vindt er ook een reorganisatie plaats van de Jong Talent Klas en Vooropleiding. Hierdoor ontstaat er een breder aanbod in het voortraject van het PCC, wat een positieve invloed heeft op de DAMU.

3 Nadat alle reorganisaties op het conservatorium doorgevoerd zijn, onderzoeken we de invoering van het vak VoorOpleiding MUziek (VOMU). Dit vak geeft de DAMU-leerling extra mogelijkheden om het voortraject van de hbo-instelling meer aan te laten sluiten op de middelbare school. Te denken valt aan het samenwerken in de vorm van een profielwerkstuk, dat door zowel docenten van de hbo- als de VO-school begeleid kan worden.

2.3 DRAMA

In deze alinea wordt uitgelegd op welke wijze het onderwijs binnen het vak Drama vorm krijgt en welke keuzes zijn gemaakt om de lessen en activiteiten in te richten. Deze keuzes komen voort uit de gezamenlijke visie op kunst en cultuuronderwijs, beschreven in paragraaf 1.3.

In de onderbouw ligt de focus op het proces. Drama is een sociale activiteit en het richt zich dan meer op een gezamenlijke taak dan op individuele spelkwaliteit. Drama vormt zich rond vaardig-

heden als samenwerking, inleving en concentratie. Dit zijn competenties die nodig zijn voor de persoonlijke ontwikkeling van jonge mensen en deelname aan de samenleving. Ons vak levert daarmee een bijdrage aan de sociale vorming van leerlingen. Daarnaast bestaat het vak uit het aanleren van theater- en dramavaardigheden, waarmee een basis wordt gelegd voor eventuele doorstroom naar het vervolgonderwijs. In de latere jaren verschuift het accent meer naar de ambachtelijke kant van het vak: het maken en spelen. De leerlingen worden zich deels bewust gemaakt van de sociaal vormende functie van de les en hebben daarbij het idee vooral te leren over het vak. De sociaal emotionele vorming vindt dan ook plaats in interactie met docent en medeleerling op een deels onbewust niveau: leren door te doen.

In de onderbouw staan de kerndoelen van het SLO centraal. Het lesmateriaal is door de docenten zelf ontwikkeld. In de bovenbouw wordt het vak Kunst Drama nu gegeven in een clusterklas, waarbij jaar 4, 5 en 6 van havo en vwo met elkaar samenspelen en samen leren. Hierbij staat het project doorlopende leerlijn kunst en cultuur centraal bij de ontwikkeling van de lessen en worden er onderwerpen behandeld die in de theorie bij Kunst Algemeen terugkomen. Op deze manier wordt er samenhang gezocht tussen praktijk en theorie in het kunstonderwijs.

2.4 BEELDENDE VORMING

In deze alinea wordt uitgelegd op welke wijze het onderwijs binnen het vak Beeldende Vorming vorm krijgt en welke keuzes zijn gemaakt om de lessen en activiteiten in te richten. Deze keuzes komen voort uit de gezamenlijke visie op kunst- en cultuuronderwijs, beschreven in paragraaf 1.3.

Bij Beeldende Vorming in de onderbouw is er veel ruimte voor eigenheid en het ontdekken van eigen talent. Beeldende Vorming geeft leerlingen de ruimte om op onderzoek te gaan, om zich beeldcultuur eigen te maken en om zelf te leren maken. In de onderbouw staat het ontdekken en aanleren van de analoge als digitale technieken en materialen centraal. Door een doorlopende leerlijn aan te bieden in de beeldende ontwikkeling willen we leerlingen helpen hun eigen beeldtaal te ontdekken en ontwikkelen. Hierdoor groeit het zelfvertrouwen en leren leerlingen steeds beter de wereld om zich heen te begrijpen en verbeelden. Binnen de aangeboden kaders is er ruimte voor authenticiteit en experiment. Hoe hoger het leerjaar, hoe meer ruimte de leerling heeft om de opdrachten eigen te maken. Kunstbeschouwing is in de onderbouw verwerkt in de praktische opdrachten. Spelonderwijs leren leerlingen omgaan met de taal die hoort bij beeldende kunst.

In de bovenbouw kiest een leerling Kunst Beeldend en leert hij of zij zichzelf en de ander beter te begrijpen door te maken. Ook leert een leerling waar zijn of haar talent ligt op het gebied van

de beeldende kunst. Hij, zij of hen leert dit talent verder te ontwikkelen en te tonen. Daarnaast leert een leerling in opdracht te werken en het beeldend werk te presenteren. De vaardigheden die centraal staan zijn: creatief denken, procesmatig werken, probleemoplossend denken, een onderzoekende houding en out-of-the-box denken. De leerling mag traditionele technieken en moderne technieken inzetten. Bij elke opdracht kiest de leerling zelf een materiaal en techniek. Deze keuze kan worden gemaakt, omdat een leerling in de onderbouw veel ervaring heeft opgedaan wat betreft materialen en technieken. Er is veel ruimte voor authenticiteit en experiment. Er wordt regelmatig een kunstenaar in de klas uitgenodigd om samen met de leerlingen te werken. De materialen en technieken staan in dienst van het creatief proces. Het vak is zo opgebouwd dat een leerling aan het begin van jaar 4 'leert' hoe hij of zij procesmatig kan werken. De laatste periode van het examenjaar weet een leerling dit proces zelf goed in te zetten en maakt zo een eigen beeldend eindwerkstuk. Samen met leerlingen van diverse andere VO-scholen uit de regio presenteren zij samen het beeldende werk in een eindexamenexpositie samen met vijf andere VO-scholen in Academie Minerva.

2.5 CKV

In deze alinea wordt uitgelegd op welke wijze het onderwijs binnen het vak CKV vorm krijgt en welke keuzes zijn gemaakt om de lessen en activiteiten in te richten. Deze keuzes komen voort uit de gezamenlijke visie op kunst- en cultuuronderwijs, beschreven in paragraaf 1.3.

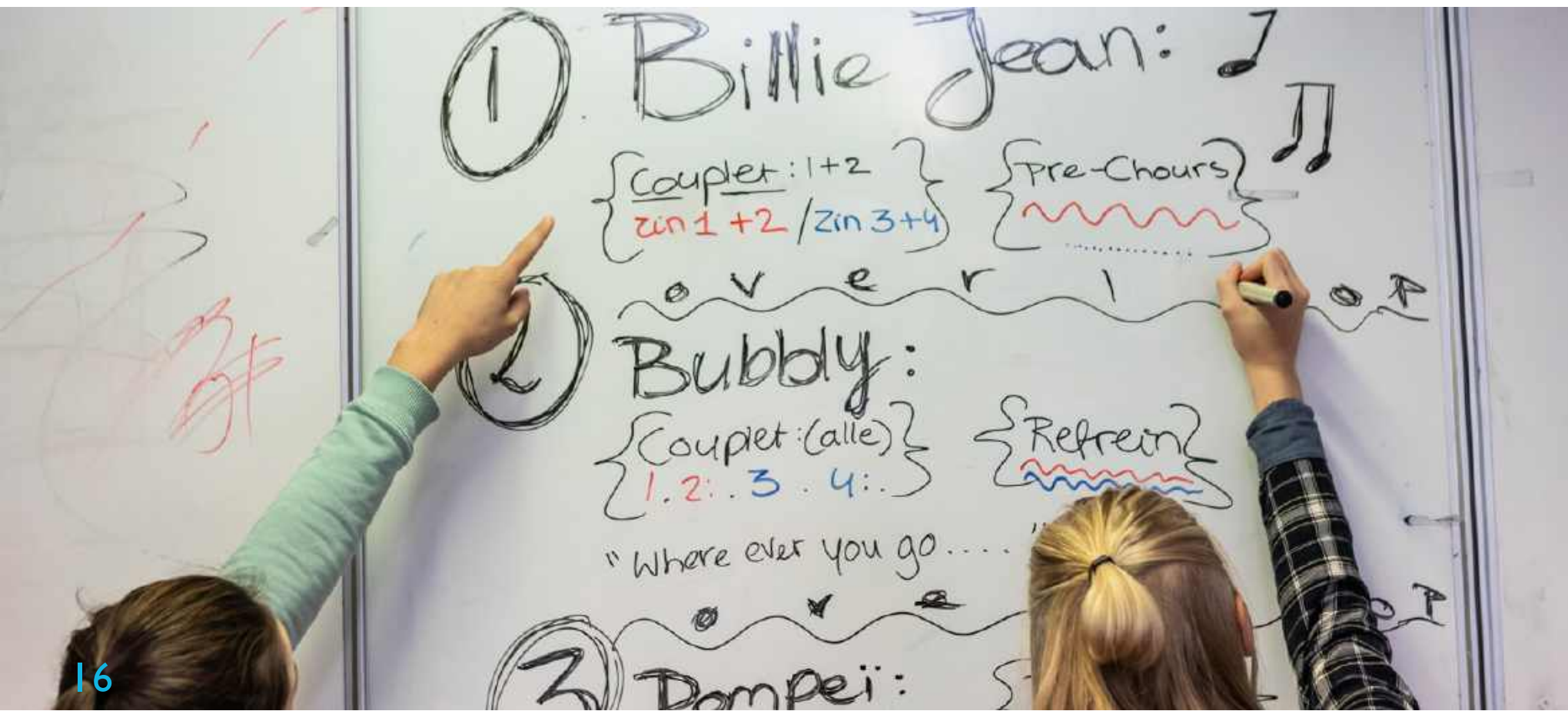

Vanaf het schooljaar 2017 is het vernieuwde CKV-eindexamenprogramma landelijk ingevoerd. In het nieuwe programma staat het ontdekken van de eigen wereld en het ontdekken van de betekenis van kunst en cultuur centraal. In de vier domeinen verkennen, verbreden, verdiepen en verbinden doorlopen de leerlingen in één of twee jaar een proces waarbij ze kennis maken met kunst, kunstgeschiedenis, cultureel erfgoed, mediawijsheid, metamoderne kunsteducatie en kunst buiten de school. Door te werken vanuit de verschillende CKV-dimensies

leren de leerlingen kunst te beschouwen en hun wereld te verklaren door te kijken vanuit verschillende perspectieven. Het CKV-programma wordt uitgevoerd in projecten binnen en buiten de school. De leerlingen komen in aanraking met kunstenaars die hun atelier openstellen en vertellen over de manier waarop zij kunst maken. In het leertraject van de vier domeinen ontdekken de leerlingen via de praktijk en theorie waar hun interesse ligt op het gebied van kunst en cultuur. Kunstbeschouwing is hier een belangrijk onderdeel van. Leerlingen ondernemen tijdens het schooljaar verschillende

culturele activiteiten (CA's) om zo in aanraking te komen met de verschillende kunstdisciplines. Leerlingen gaan bijvoorbeeld naar theatervoorstellingen, musea, lezingen, films, dansvoorstellingen, rondleidingen en concerten. We besteden veel aandacht aan de manier waarop leerlingen onderzoek kunnen doen. Wij initiëren en begeleiden ook het creatief proces. Vanaf periode drie in leerjaar vier doen de leerlingen onderzoek naar een zelfgekozen onderwerp. Het maken van een autobiografisch portfolio staat centraal bij CKV. Nieuwe media worden ingezet om aan te sluiten bij de belevingswereld van de leerling.

Het portfolio nemen we als vertrekpunt naar nieuwe ontdekkingen en uitdagingen waardoor de leerlingen zelf middels de verschillende domeinen verkennen, verbreden en verdiepen inzicht krijgen in hun eigen smaak op het gebied van kunst en cultuur.

2.6 CULTUUR

In deze alinea wordt uitgelegd op welke wijze het onderwijs binnen het vak Cultuur vorm krijgt en welke keuzes zijn gemaakt om de lessen en activiteiten in te richten. Deze keuzes komen voort uit de gezamenlijke visie op kunst- en cultuuronderwijs, beschreven in paragraaf 1.3.

Het vak Cultuur wordt gegeven in de onderbouw van atheneum+. Er wordt geen methode gebruikt. Het lesmateriaal is door de vakgroep samengesteld en afgestemd op het niveau van de doelgroep.

De inhoud van het vak richt zich op de ontwikkeling van het cultureel bewustzijn van leerlingen. De vaardigheden die gebruikt worden zijn: waarnemen, verbeelden, conceptualiseren en analyseren. Deze worden toegepast op een bepaald onderwerp dat centraal staat in de lessenserie. Binnen elk leerjaar en elke opdracht wordt gewisseld tussen de verschillende vaardigheden. De opdrachten lenen zich goed voor differentiatie. We wisselen praktijk en theorie af door onderwerpen aan te bieden door middel van hoorcolleges en

praktische opdrachten. Het vak Cultuur heeft geen wezenlijk voorgeschreven kerndoelen; het vak is speciaal opgezet voor deze doelgroep. Het eindniveau van het vak gaat veel verder dan de kerndoelen aan het eind van de onderbouw.

Het vak is opgebouwd vanuit drie thema's:

- Jaar 1: ik en de cultuur om mij heen in de regio en Nederland
- Jaar 2: ik en Europa
- Jaar 3: ik en de wereld

Deze thema's zorgen voor een opbouw in lesstof. In de PTO's is zichtbaar aan welke onderwerpen de leerling werkt. De betekenis van cultuur wordt steeds verder uitgebouwd. Over de drie jaar verspreid zullen diverse opdrachten om de 'taal' van kunst en cultuur te leren begrijpen, praten en toe te passen. Zo wordt de geheugenbibliotheek van de leerlingen steeds verder uitgebreid.

2.7 TALENTRICHTING KUNST, CULTUUR EN MEDIA

In deze alinea wordt uitgelegd op welke wijze het onderwijs binnen de talentrichting Kunst en Cultuur en Media vorm krijgt en welke keuzes zijn gemaakt om de lessen en activiteiten in te richten. Deze keuzes komen voort uit de gezamenlijke visie op kunst- en cultuuronderwijs, beschreven in paragraaf 1.3.

Leerdoelen

- Leerlingen leren zichzelf en de wereld om hun heen beter te begrijpen.
- Leerlingen leren verantwoordelijkheid te dragen voor hun eigen ontwikkeling, ze bepalen in toenemende mate zelf wat ze doen en hoe ze dat doen.
- Leerlingen leren ervaringen op te doen buiten de school door samen te werken met vervolgopleidingen, kunstenaars en culturele instellingen.

Leerinhoud

- Leerlingen bedenken zelf onderwerpen waar ze over leren binnen de talentrichting.
- Leerlingen zijn eigenaar van het proces, zij stellen zelf leervragen en formuleren persoonlijke doelen.
- De talentrichting heeft een interdisciplinair karakter.
- De lessen/ projecten sluiten inhoudelijk op elkaar aan en vormen een leerlijn.

Leeractiviteiten

- Het is van belang dat leerlingen veel vrijheid krijgen in dat wat ze doen en hoe ze dat doen.
- De leeractiviteiten zijn gericht op de ontwikkeling van de 21e eeuwse vaardigheden.
- Leerlingen krijgen de gelegenheid om de geleerde inhoud en vaardigheden toe te passen tijdens de lessen of buiten school.
- Presenteren, ofwel het tonen van je talent, is een belangrijke leeractiviteit.
- Leeractiviteiten worden vormgegeven in samenwerking met kunstenaars en culturele instellingen.
- De lessen/projecten worden volgens eenzelfde format voor leerlingen beschreven.

Docentrollen

- De docent is in staat de relatie te leggen tussen het eigen vakgebied en talenten van leerlingen.
- De docent is begeleider in de persoonlijke ontwikkeling van de leerling en coacht de leerling in het leerproces.
- Er is een team van kunstvakdocenten dat materiaal ontwikkelt en uitvoert.
- Bij elk project zijn er vanuit alle kunstdisciplines vakdocenten aanwezig zodat alle leerlingen optimaal begeleid kunnen worden.

Bronnen en materialen

- Leerlingen maken gebruik van specifieke leermiddelen die ontwikkeld zijn voor de Talenrichting Kunst, Cultuur en Media. Deze zijn gestroomlijnd met wat er in de vakles aangeboden wordt.
- Leerlingen maken gebruik van materialen die docenten zelf ontwikkeld hebben.
- De bronnen en materialen hebben een interdisciplinair karakter.
- Leerlingen krijgen zoveel mogelijk verschillende materialen, technieken en media aangeboden om zo hun talent te kunnen ontdekken en ontwikkelen.

Groeperingsvormen

- Leerlingen werken veel samen maar ook individueel.
- Waar leerlingen samenwerkend leren, kan het zijn dat leerlingen van verschillende niveaus en interesses bij elkaar geplaatst worden.

Leeromgeving

- De lessen en projecten worden gegeven in een goed ingerichte multifunctionele ruimte. De leerlingen werken daar aan hun eigen onderwerpen en ontwikkeling.
- Er wordt samengewerkt met vervolgopleidingen, kunstenaars en culturele instellingen buiten de school, zodat leerlingen ook daar aan de ontwikkeling van hun talent kunnen werken.
- Leerlingen mogen zowel binnen als buiten de school bezig zijn met de talenrichting.
- In de lessen en projecten moeten leerlingen gebruik kunnen maken van de vaklokalen.

Tijd

- De lessen/ projecten staan op een vast moment ingeroosterd in het lesrooster.
- De leerling werkt een hele periode aan een project, zodat verdieping mogelijk is.
- Onderwijs vindt plaats in geclusterde uren.

Toetsing

- Leerlingen reflecteren op hun eigen voortgang.
- Evaluatie dan wel formatieve toetsing vindt tijdens het project en in het leerproces plaats zodat leerlingen weten hoe ze ervoor staan en welke stappen ze verder kunnen maken.
- Leerlingen worden beoordeeld op proces en product.
- Er is veel aandacht voor waardering en de inzet van leerlingen en hun resultaten. Deze waardering manifesteert zich op meerdere wijzen en wordt duidelijk in de schoolcultuur.
- Elk project wordt afgesloten met een presentatie of afsluiten- de opdracht.
- We gebruiken rubrics voor het beoordelen van vaardigheden en kennis.

2.8 TALENTWEEK

Al 22 jaar biedt onze school de Cultuurmarathon aan. Vanuit het Zernike College is deze traditie nog een aantal jaren op het Harens Lyceum voortgezet. In 2021 is de Cultuur- marathon hernoemd tot Talentweek. In het schooljaar 2021 - 2022 heeft de Talentweek voor het eerst plaatsvinden. Er is een projectgroep samengesteld om de Talentweek vorm te geven. De Talentweek wordt ingericht op verbreding en verdieping binnen de gekozen talentrichting en als informatievoorziening voor de eerstejaars richting het kiezen van een talentrichting.

2.9 BUITENSCHOOLSE CULTURELE ACTIVITEITEN

De afgelopen jaren worden er vanuit het vak diverse buitenschoolse activiteiten aangeboden vanuit het vak muziek. Night of the Classics, JTM-concert, diverse optredens van de schoolband XXL, studiodagen, samenwerkingen met andere orkesten, concerten op het Prins Claus Conservatorium zijn noemenswaardig. Daarnaast wordt er bij Kunst Algemeen elke periode een culturele instelling bezocht en zijn de Eindexamenexpositie in Minerva door Kunst Beeldend examenleerlingen en de Eindexamenpresentatie (EEP) muziek mooie voorbeelden. We zijn begonnen met visievorming op buitenschoolse activiteiten. We vinden het belangrijk dat alle leerlingen deel kunnen nemen aan een buitenschools aanbod bestaande uit alle kunstdisciplines. Om leerlingen ook buiten de vaklessen hun talenten verder te kunnen laten ontwikkelen is er een nieuw initiatief ontstaan.

ArtClub, een nieuwe naschoolse activiteit.

Vanaf november 2021 wordt ArtClub aangeboden op de vrijdagmiddagen. Iedere week van 15.00 tot 18.00 uur wordt het beeldende kunstlokaal omgetoverd tot een broedplaats voor maken, experimenteren en daar kan het gesprek over kunst en cultuur plaatsvinden. Iedereen is welkom om deel te nemen. Leerlingen, docenten en stagiairs kunnen de ruimte gebruiken om hun artistieke identiteit te ontdekken en ontwikkelen. Er zijn geen verplichtingen en niks moet. Het is de bedoeling om een ongedwongen sfeer te creëren waarbij intrinsieke motivatie leidend is. Het model ArtClub stamt af van Andy Warhol's 'The Factory' uit de jaren 60. "The Factory was the hip hangout for artistic types and superstars".

Het Harens Lyceum heeft de afgelopen jaren gewerkt aan verbeteringen, aanpassingen en vernieuwingen van het kunst- en cultuaronderwijs op school. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe dat tot stand is gekomen aan de hand van de beschrijving van de doorlopende leerlijn kunst en cultuur.

Het Harens Lyceum is onderdeel van Openbaar Onderwijs Groningen. In 2021 werd er door Openbaar Onderwijs Groningen een projectgroep aangesteld. De onderwijsorganisatie heeft zich ten doel gesteld op in totaal 21 primair- en voortgezet onderwijs scholen een doorlopende leerlijn kunst en cultuur te ontwikkelen en implementeren.

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe dit project de afgelopen jaren is uitgezet in de school. Het project doorlopende leerlijn kunst en cultuur gebruiken we binnen de kunstvakken om een doorlopende leerlijn te creëren.

3.1 BESCHRIJVING DOORLOPENDE LEERLIJN KUNST EN CULTUUR

De doorlopende leerlijn is een reflectiemodel dat je vragen stelt over het onderwijs dat je aanbiedt. Het helpt je het kunst- en cultuuronderwijs op je school gericht vorm te geven vanuit een gemeenschappelijke taal, afgestemd op de ontwikkeling van het cultureel bewustzijn van leerlingen. De doorlopende leerlijn geeft zicht op waar we aanpassingen, verbeteringen, verschuivingen of vernieuwingen door kunnen voeren.

De leerlijn bestaat uit drie onderdelen:

- Een leerlijn op macroniveau als richtinggevend kader, gericht op de ontwikkeling van het cultureel bewustzijn van leerlingen.
- Een overzicht van de landelijke kaders waar het onderwijs op school mee in verbinding staat.
- Een ontwerp- en analysemodel als hulpmiddel om concreet met de leerlijn aan de slag te gaan.

We beschrijven hieronder hoe we de doorlopende leerlijn kunst en cultuur inzetten als reflectiemodel. Ook beschrijven we voorbeelden van projecten op school die voortkomen uit de doorlopende leerlijn.

3.2 REFLECTIE

De doorlopende leerlijn kunst en cultuur wordt op dit moment op de volgende manieren toegepast:

- Als reflectiemodel en ontwikkelmodel bij de vakken Cultuur en Beeldende Vorming in atheneum+
- Als reflectiemodel bij het vak Beeldende Vorming en Drama in de onderbouw
- Als reflectiemodel en ontwikkelmodel bij CKV
- Als model om het vakoverstijgend projecten te ontwerpen
- Als model om in de bovenbouw bij het vak Kunst Beeldend het kunstonderwijs in samenhang voor leerlingen vorm te geven

We beschrijven nu een aantal voorbeelden die inzicht geven in hoe het project doorlopende leerlijn kunst en cultuur wordt ingezet als reflectiemodel om het huidige kunst- en cultuuronderwijs onder de loep te nemen, onszelf daar vragen over te stellen en aanpassingen, vernieuwingen, verschuivingen en verbeteringen door te voeren.

De vakken Cultuur en Beeldende Vorming in atheneum+

De vakken Cultuur en Beeldende Vorming binnen deze afdeling zijn ingericht volgens het ontwerpmodel van het project doorlopende leerlijn kunst en cultuur. De invulling van het lesprogramma sluit aan bij de leerbehoeften van de doelgroep. De afgelopen jaren zijn de lessen en activiteiten bij cultuur en Beeldende Vorming door de docenten ontwikkeld. Door te reflecteren op het onderwijs dat wordt aangeboden aan de doelgroep, zijn er de laatste twee jaren aanpassingen, verschuivingen en vernieuwingen doorgevoerd. Het lesprogramma sluit nu beter aan bij de leerbehoeften van de leerlingen.

De leerlijn binnen het vak Cultuur wordt ingericht rondom de groei en ontwikkeling van het cultureel bewustzijn van de leerling. In het eerste jaar ligt de focus op de individuele leerling en zijn/haar thuiscultuur. Onderwerpen zoals selfiecultuur en schoolcultuur komen aan bod. In het tweede jaar wordt het begrip cultuur breder behandeld en in verband gebracht met de Nederlandse cultuur. Projecten rondom mediawijsheid, popcultuur en eetcultuur worden uitgevoerd. In het derde jaar ligt de focus op de wereldse cultuur. Controversiële kunst en smartphonecultuur zijn een paar voorbeelden van de onderwerpen die worden behandeld. In alle jaarlagen zijn er samenwerkingsverbanden met kunstenaars of instellingen buiten school. Het vak Beelden- de Vorming is op een vergelijkbare manier ingericht. De onderwerpen die in het eerste jaar behandeld worden, richten zich op de individuele cultuur van de leerlingen. Opdrachten zoals mijn mooie schetsboek en mijn woning in perspectief focussen zich op de persoonlijke belevingswereld van de leerlingen. In het tweede jaar staat een bredere blik centraal door opdrachten te maken over onderwerpen zoals 1 minute films en de verleiding. Net zoals bij het vak Cultuur worden gastdocenten vanuit het werkveld gevraagd om de leerlingen te begeleiden bij het maakproces.

Het vak Beeldende Vorming in de onderbouw op havo en atheneum

De afgelopen jaren is de kennismaking met de doorlopende leerlijn kunst en cultuur een belangrijk aspect geweest bij het vak Tekenen in de reguliere afdeling. Het vak heet vanaf het schooljaar 2021 - 2022 Beeldende Vorming.

Vanwege de invoering van de nieuwe naam, is de inhoud van het vak aangepast. De kennismaking met het project doorlopende leerlijn kunst en cultuur en bovengenoemd aspect, hebben ervoor gezorgd dat er doorontwikkeling van het curriculum plaatsvindt. Belangrijke stappen in het uniformeren van evaluaties van leeruitkomsten zijn recent gemaakt. De docenten van verschillende jaarlagen in de onderbouw gaan steeds meer samenwerken. Het project doorlopende leerlijn is hierbij een belangrijke factor.

CKV in de bovenbouw

In het schooljaar 2017 is een eerste stap gemaakt om de doorlopende leerlijn in het vak CKV zichtbaar te maken voor leerlingen. Stagiair Judith de Jong heeft in haar afstudeertraject onderzoek gedaan naar het ontwerpen van portfolio's. Het testproduct was een lessenserie over het maken van analoge en digitale portfolio's, gericht op de vaardigheden van het project doorlopende leerlijn. Het resultaat was zeer succesvol en het autobiografische portfolio is nu een centraal onderdeel bij CKV. In het schooljaar 2019-2020 heeft stagiair Anna Fitas haar afstu-

deeronderzoek gedaan over het implementeren van de doorlopende leerlijn in het vak. Anna heeft een beroepsproduct ontworpen waarbij de uitgangspunten van het project doorlopende leerlijn worden geïntegreerd in de autobiografische portfolio's. Zij heeft ook een didactische werkvorm bedacht waarmee leerlingen een duidelijk onderscheid leren maken tussen de vaardigheden van cultuuronderwijs: waarnemen, verbeelden, conceptualiseren en analyseren. Met deze kennis is het de leerlingen gelukt om de CKV-opdrachten te begrijpen niet alleen wat betreft media, techniek of onderwerp maar ook voor wat betreft de ontwikkeling van deze vier specifieke vaardigheden. Als onderdeel van de autobiografische portfolio's zijn deze vaardigheden als tabbladen gecreëerd. Door de inhoud van de portfolio's zo te ordenen is dit aspect inzichtelijk voor de leerlingen. Hierdoor merken leerlingen op welke vaardigheden ze vaak praktiseren en welke vaardigheden weinig aandacht krijgen. Door dit inzicht kunnen de leerlingen hun persoonlijke doorlopende leerlijn zelf aansturen. De doorlopende leerlijn is ook te vinden in bepaalde opdrachten. Leerlingen krijgen de mogelijkheid om specifieke opdrachten te kiezen gebaseerd op onderwerp, media en/of vaardigheden. In het schooljaar 2020- 2021 is voor het eerst geëxperimenteerd waarna dit blijvend is toegepast in het curriculum van CKV. Ook al het nieuwe lesmateriaal, wat doorlopend wordt ontwikkeld en bijgesteld om zo actueel mogelijk te blijven, wordt gekoppeld aan deze vaardigheden.

HOOFDSTUK 4

ONDERZOEK

Wat is het effect van cultuuronderwijs op de ontwikkeling van het cultureel bewustzijn van leerlingen? Samen met andere PO- en VO-scholen hebben we deelgenomen aan een aantal onderzoeken

4.1 DE DOORLOPENDE LEERLIJN KUNST EN CULTUUR

De doorlopende leerlijn is een reflectiemodel dat je vragen stelt over het onderwijs dat je aanbiedt. Het helpt je het kunst en cultuuronderwijs op je school gericht vorm te geven vanuit een gemeenschappelijke taal, afgestemd op de ontwikkeling van het culturele bewustzijn van leerlingen. De doorlopende leerlijn geeft zicht op waar we aanpassingen, verbeteringen, verschuivingen of vernieuwing door kunnen voeren.

De leerlijn bestaat uit drie onderdelen:

- Een leerlijn op macroniveau als rechtgevend kader, gericht op de ontwikkeling van het culturele bewustzijn van leerlingen
- Een overzicht van de landelijk kaders waar het onderwijs op school mee in verbinding staat.
- Een ontwerp- en analyse model als behulpmiddel om concreet met de leerlijn aan de slag te gaan.

4.2 CURIOUS HANDS

Samen met de Hanzehogeschool Groningen, onder leiding van Evert Bisschop Boele en Imka Buurke, hebben wij aan het onderzoek Curious Hands meegewerkt. Dit onderzoek laat zien hoe de kunst en artistieke leerprocessen kunnen fungeren als een inspiratie voor onderwijsvormen waarin het belang van materialiteit en belichaming wordt hersteld. Het richt zich op het vormgeven van onderwijs in het E-lab, waarin belichaming en materialiteit een rol spelen tijdens het leren door te maken. De onderzoeks- vraag is: hoe kunnen we leersituaties in E-labs op middelbare scholen zo vormgeven dat de voordelen van de materialiteit voor leerlingen maximaal is?

Vakoverstijgend project: 'het fenomeen plastic'

Het project 'het fenomeen plastic' is een samenwerking tussen de vakken Scheikunde en Cultuur in het leerjaar drie atheneum+. Wij hebben voor deze samenwerking gekozen omdat de grenzen tussen beroepen steeds vager worden. Hierdoor zien we mogelijk- heden om de verbinding tussen de vakken te verkennen,

waardoor nieuwe relaties ontdekt kunnen worden. Tijdens het project waarin het fenomeen 'plastic' centraal staat, gaan de leerlingen hun grenzen verleggen in een periode van vijf weken. Het project wordt afgesloten met een presentatie van het onderzoek met speciale aandacht voor het proces. De presentatie wordt gehouden in de tentoonstellingsruimte op de tweede verdieping van onze school en is twee weken lang toegankelijk voor geïnteresseerden. Doordat leerlingen bij zowel Scheikunde als Cultuur aan het project werken, rouleren ze als het ware langs vakspecialisten. Daarnaast zijn vijf externe experts betrokken bij het project. De experts komen uit het

4.3 ARTLOVESSCIENCE

Al vier jaar is het Harens Lyceum deelnemer aan het ArtsLovesSciences leernetwerk. Het onderzoek is gericht op mogelijk verbindingen in het VO tussen de bètavakken en de kunstvakken. Drie docenten werken mee aan het onderzoek, één vanuit het vakgebied scheikunde, één vanuit natuurkunde en de derde vanuit de kunstvakken. De docenten gaan vier keer per jaar naar bijscholing in het ArtTechLab (CASE) Amsterdam. Het didactische model voor dit onderzoek is uitgewerkt door Emiel Heijnen, Nederlandse onderzoeker op het gebied van kunsteducatie verbonden aan de AHK. Door te experimenteren met Heijnen's model voor Authentiek kunsteducatie hebben we grote stappen gemaakt op het gebied van vakoverstijgend projectmatig werken waarbij wetenschap en kunst worden verenigd.

De afgelopen twee jaar hebben we meerdere projecten uitgerold waaronder een tweeweeks project in de atheneum+, 'Parfum' en 'Fooddesign.'

4.4 STUDIO MAKI.

Vanaf het schooljaar 2025-2026 gaat Studio Maki ons assisteren in het vormgeven en implementeren van AR/VR onderwijs op het Harens Lyceum. Onder leiding van Rick Lammers wordt eerst een onderzoekstraject voortgezet om uit te zoeken hoe we AR/VR kunnen aanbieden aan onze derdejaarsleerlingen met een duidelijk verbinding tussen wetenschap, kunst en cultuur en burgerschap. Uitgangspunt is een virtuele game waarbij leerlingen maatschappelijk keuzes moeten maken.

HOOFDSTUK 5

SAMENWERKINGSPARTNERS

Het Harens Lyceum heeft een rijk netwerk aan culturele partners, instellingen, opleidingen en zelfstandig kunstenaars. Samen met deze partners wordt gewerkt aan goed kunst- en cultuuronderwijs. We vinden het een meerwaarde om buiten school en van externen te leren.

Hieronder zijn de belangrijkste samenwerkingspartners op het gebied van kunst en cultuur uitgewerkt.

Academie Minerva

Stagiaires van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving lopen stage bij Beeldende Vorming of geven vorm aan projecten. Pete Silverstein geeft les bij deze docentenopleiding. Eindexamenleerlingen Kunst Beeldend exposeren met leerlingen van vijf andere scholen hun eind- examenwerk in het gebouw van de academie.

Prins Claus Conservatorium

Sinds 2009 heeft het Harens Lyceum een samenwerkings- overeenkomst met het Prins Claus Conservatorium. Het Harens Lyceum dient inmiddels als DAMU-school als muzikale kweekvijver voor talentvolle leerlingen. De Jong Talent Muziek workshops zorgen voor een breed aanbod waarbij scouting en coaching plaatsvindt. Talentvolle leerlingen doen mee aan projecten bij het PCC en DAMU-leerlingen volgen reeds lessen in de Jong Talent Klas of Vooropleiding van het PCC.

Groninger Forum

Leerlingen uit leerjaar twee en leerjaar vijf gaan jaarlijks naar het Groninger Forum. Zij bekijken een collectie korte films met maatschappelijke thema's en leren over de cultuur van Groningen middels een rondleiding in het gebouw of bij een expositie.

Groninger Museum

Op regelmatige basis gaan leerjaren naar het Groninger Museum om daar een expositie te bezoeken of een project te volgen.

World Press Photo

Om het jaar bezoekt leerjaar drie de expositie en krijgt daar een project aangeboden vanuit het vak Cultuur.

Noord Nederlands Orkest

Groninger Symfonie Orkest. Vanuit muziek worden er meerdere projecten in samenwerking gedaan met dit bekende orkest in steeds veranderende vormen.

Kunstenaars

Tijdens de Talentweek, worden meer dan 200 workshops aangeboden. Het Harens Lyceum heeft een groot netwerk van diverse kunstenaars. Ook worden zij op regelmatige basis ingezet in de vaklessen.

De Biotoop

Een creatieve broedplaats recht tegenover onze school. Een inspirerende plek waar maatschappelijke, culturele en economische waarde wordt gecreëerd. De leerlingen van de Talenrichting Kunst, Cultuur en Media volgen soms lessen in de Biotoop. Er wordt regelmatig samengewerkt met kunstenaars die huizen in de Biotoop.

Haydn Jeugd Strijkorkest

Jeugd strijkorkest in Noord-Nederland met de ambitie een hoog muzikaal niveau te bereiken. Dit strijkorkest treedt jaarlijks op met de leerlingen Muziek bij het Night of the Classics concert. Ook bezoeken alle JTM-leerlingen jaarlijks gezamenlijk een concert van dit orkest.

Het Houten Huis

Een theatergezelschap in Groningen gericht op kinderen. JTM-leerlingen werken zo nu en dan in projecten samen met dit gezelschap.

OBS De Brinkschool

Een lokale basisschool in Haren waar JTM-leerlingen in een muziek educatief project langs gaan om de leerlingen van de Brinkschool op een educatieve manier te betrekken bij livemuziek.

't Clockhuys

Centrum voor Kunst en Cultuur in Haren. Bij het vak Muziek wordt samengewerkt met 't Clockhuys en worden er repetitieruimtes gehuurd. Ook wordt werk van leerlingen hier tentoongesteld.

Do it write

Deze songwritingschool van Joris Mellema (alumnus van onze school) begeleidt leerlingen uit de bovenbouwklassen Muziek bij het werken aan zelfgeschreven teksten en nummers.

Firecrate Studio's

Leerlingen uit de bovenbouwklassen Muziek nemen hier hun songwriting nummers op en ze worden door dit bedrijf begeleid in het proces van audio opnemen. Ook neemt de schoolband XXL hier muziek op.

Kunstpunt Groningen

Deze instelling vormt het culturele introductieprogramma voor leerlingen uit leerjaar 6 atheneum samengesteld, een urban city tour langs belangrijke culturele bezienswaardigheden in het centrum van Groningen. Onderweg staan ook artiesten die een performance uitvoerden.

Westerholm ZorgCentrum

Bij het vak cultuur gaat leerjaar I op bezoek n in dit verzorgingscentrum om de levens van ouderen in beeld te brengen. Dit wordt tentoongesteld in zowel het zorgcentrum als in 't Clockhuys.

Nonfiction Photo

Ontwikkelen educatieve programma's waardoor fotografie en kunst in verband worden gebracht met actuele maatschappelijke kwesties.

VAAF

Illustrators van muurschilderingen die elk jaar samen met onderbouwleerlingen werken aan meerdere muurschilderingen binnen de schoolmuren. Leerlingen worden ook meegenomen in het ontwerp wat op de muren komt.

Bob van der Borg

Lokale filmkenner die elk jaar gastlessen geeft in de ckv-lessen van atheneum 5 over Film en cinematografie.

Kinderfestival Haren

Elk jaar treedt de schoolband op tijdens dit festival. Ze bieden tijdens dit festival een realistisch buitenschools podium waar veel publiek op afkomt

Vrijmarkt Helpman / OBS Joseph Haydn

Elk jaar geeft de schoolband een concert tijdens de vrijmarkt op Koningsdag in de wijk Helpman. Zij bieden tijdens deze festiviteiten een realistisch buitenschools podium voor gevorderde muzikanten.

4 Mijl van Groningen

Op dit grote sportieve en culturele evenement rennen leerlingen vanuit school jaarlijks mee maar spelen er ook leerlingen langs de weg. Zowel het podium als de performance wordt door leerlingen gefaciliteerd.

Patrimonium Harmonie

Een lokaal Harmonieorkest waar leerlingen van de schoolband om het jaar een concert mee geven op school. Bij dit concert werken band en orkest samen aan nummers en ontmoeten de verschillende generaties elkaar.

Willem Hilhorst

Willem is een alumni-leerling en werkt bij het Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum. Hij is betrokken als externe partner bij projecten van atheneum+ in leerjaar 2.

CSG Bogerman Bigband

De grote BigBand van het CSG Bogerman in Sneek onder leiding van Sjoerd Hiemstra. Eens per twee jaar bezoeken de twee schoolbands elkaar op elkaar locatie om zo muzikale ervaringen uit te wisselen, van elkaar te leren en samen te musiceren.

HOOFDSTUK 6

ZICHTBAARHEID

We vinden het belangrijk om de talenten van leerlingen zichtbaar te maken, in de school maar ook buiten de school. Daarmee tonen we waar we trots op zijn en inspireren we anderen. Zo wordt er regelmatig opgetreden door leerlingen op het podium. Het podium bevindt zich midden in de school in de kantine en neemt een prominente plek in binnen het schoolgebouw. Op steeds meer plekken in school is het beeldende werk van leerlingen zichtbaar. Ook naar buiten toe delen we regelmatig het talent van leerlingen.

- De afgelopen jaren is gewerkt aan de uitstraling van de school. In de trappenhuisen is beeldend werk van leerlingen te zien maar ook in de muurschilderingen in de openbare ruimtes. De komende jaren zullen we dit verder uitbreiden. De afgelopen twee jaren zijn de volgende projecten gerealiseerd:
- Er is regelmatig een optrede tijdens de pauze in het Kunstlab voor en door leerlingen genaamd Lunch Break.
- Er vinden regelmatig concerten, zoals het Night of the Classics concert, plaats in de kantine op het podium.
- De schoolband treedt binnen en buiten school op tijdens diploma-uitreikingen, open dagen en lokale festivals.
- Er vindt elk jaar een optreden van de Kunstbende plaats in pauze, om de Kunstbende bij leerlingen onder de aandacht te brengen gaan zij daarna de klassen langs om te pitchen.
- De faciliteiten van onze school op het gebied van muziek worden regelmatig gebruikt door externe partijen zoals Patrimonium, Harmonie, Groninger Mozart Ensemble en lokale basisscholen.

SOCIAL MEDIA

Op de website van de school en sociale media-kanalen wordt regelmatig het talent van leerlingen getoond door middel van video's en foto's.

PERS

Op regelmatige basis verschijnen in de lokale pers nieuwsberichten over talent op het gebied van kunst en cultuur. OOG TV komt regelmatig op bezoek om nieuwsitems op te nemen. De Harener Krant en Dagblad van het Noorden publiceren regelmatig een nieuwsbericht. We hebben nauw contact met regionale pers en benaderen deze ook zelf.

PROJECT TIJDLIJN: HET REALISEREN VAN EEN MIXED MEDIA OVERZICHT VAN DE GESCHIEDENIS VAN DE SCHOOL.

In het jaar 1918 is het Zernike College op de Violastraat in Groningen opgericht. Door de jaren heen is de school naar verschillende locaties verhuisd en het heeft veel veranderingen meegemaakt.

Om de belangrijke tradities, ontwikkelingen en geschiedenis van het Harens Lyceum voor leerlingen, personeel, alumni en bezoekers in en buiten de school onder de aandacht te brengen, werken we aan het project tijdlijn. Het is een project waarbij leerlingen, collega's en externe partners samenwerken. De tijdlijn is na meerdere jaren aan gewerkt af en moet nog monteert worden. We hopen dit voor het einde van 2025 te realiseren in de ontvangsthal.

VAAF

Lotte Masker oprichter van VAAF, in samenwerking met de docenten beeldende vorming, begeleidt de leerlingen in het realiseren van monumentale muurschilderingen in de school. Bovenbouw leerlingen maken de concepten voor de werkstukken tijdens de praktijklessen waarna de muurschilderingen worden geschilderd door onderbouw leerlingen als workshop tijdens de talentweek. Zo wordt het strakke schoolgebouw steeds levendiger, kleurrijker en van de leerlingen zelf.

Vormgever Jobbe Holtes van 'OneDayArtist' is momenteel bezig met een opzet voor de tijdlijn gebaseerd op ontwerpen uit 2019. Leerlingen uit de huidige kunst- en cultuurvakken gaan verschillende onderdelen van de tijdlijn uitvoeren. Omdat het project verspreid is over meerdere jaren is het ideaal om het project te koppelen aan het project doorlopende leerlijn kunst en cultuur. In de bijlagen is materiaal toegevoegd om het project verder uit te leggen. Het is de bedoeling dat het kunstwerk groeit door de jaren heen.

MUZIEK OPTREDENS EN TENTOONSTELLINGEN BUITEN DE SCHOOL

Regelmatig is de schoolband XXL te zien buiten school bijvoorbeeld tijdens Kinderfestival in Haren of de 4mijl van Groningen. Daarnaast is er een schnabbelgroep en een Harens Lyceum Jazz Combo die optredens kunnen verzorgen buiten school op kleinere school. De eindexamtentoonstelling van H5 en A6 Kunst Beeldend wordt iedere jaar op Academie Minerva gehouden. Onze leerlingen zijn onderdeel van negen Groningse scholen met zo'n 150 leerlingen dat meedoen aan het jaarlijkse eindexamen tentoonstelling. De jaarlijkse striptentoonstelling van het vak cultuur in klas I in het verzorgingshuis Westerholm is nog een voorbeeld van het profileren van onze leerlingen buiten de scholmuren. Natuurlijk willen we verder onderzoeken hoe we de zichtbaarheid van onze talentvolle leerlingen kunnen verder stimuleren en vergroten.

HOOFDSTUK 7

RANDVOORWAARDEN

Om te voldoen aan een goed cultuurprofiel zijn randvoorwaarden nodig. In dit hoofdstuk worden ruimte en faciliteiten, personeel, roostering, financiën en communicatie

Het Harens Lyceum is een school met een modern, ruim, licht en kleurrijk schoolgebouw. De grote entree beschikt over een expositieruimte voor beeldend werk. Op de benedenverdieping zijn de kunstvaklokalen gepositioneerd en op de eerste verdieping het Kunstlab waar o.a. de KCM-lessen plaatsvinden. In het midden van de school, in de kantine, bevindt zich een groot podium. Het podium is uitgerust met diverse middelen op het gebied van licht en geluid die een optreden op het podium mogelijk maakt. De muziek-crew bouwt zelf het licht en geluid op en af voor en na optredens. Vanuit het dramalokaal en muzieklokaal is een directe opgang naar het podium, wat optreden voor leerlingen gemakkelijk maakt. In het muzieklokaal zijn twee studio's aanwezig waar leerlingen kunnen oefenen en opnemen. Op diverse plekken in de school is het beeldend werk van leerlingen zichtbaar.

7.2 PERSONEEL

De rector draagt het cultuurprofiel actief uit en schept voorwaarden die het mogelijk maken om het cultuurprofiel uit te dragen. Thijs Amersfoort is vanuit het MT verantwoordelijk voor het cultuurprofiel en stuurt de kunstvakken aan. Pete Silverstein en Rob Schoenmakers zijn samen cultuurcoördinatoren van de school. Zij worden gefaciliteerd om de uitvoering van het cultuurprofiel te coördineren in de school.

7.3 ROOSTERING

De leerlingen volgen lesuren met een lengte van 50 minuten. Deze keuze is gemaakt vanuit de inrichting NPO. Zo ontstaat er ruimte om leerlingen begeleidingslessen aan te bieden. In de onderbouw worden alle kunstvakken één moment in de week aangeboden. Daarbovenop hebben de leerlingen met de talentrichting Kunst Cultuur en Media drie extra uren in leerjaar 2 en respectievelijk twee uren in leerjaar 3. In de bovenbouw zijn er drie roostermomenten per week beschikbaar voor de kunstvakken. Het is mogelijk om in twee kunstvakken examen te doen.

7.4 FINANCIËN

De kunstvaklessen en de activiteiten buiten de lessen om beschikken over budget wat ingezet kan worden ten behoeve van bijvoorbeeld middelen, productie en buitenschoolse activiteiten. Een deel van de bekostiging komt binnen via de ouderbijdrage en een deel wordt door de school zelf betaald. De school neemt deel aan het CJP. Een deel van dit budget wordt besteed aan de Talentweek. Het overige geld wordt verdeeld over de diverse leerjaren en kunstvakken. De school ontvangt diverse subsidies om cultuurprojecten uit te voeren. Naast de bekostiging van de reguliere vakken geven we 1550 uren uit aan kunst en cultuur middels taakuren. Daarvan worden 1090 enkel aan kunst en cultuur besteed en 460 uur gericht besteed

aan het bevorderen van onze schoolcultuur zoals het verbeteren van ons pedagogisch klimaat, verbeteren van het burgerschaps-onderwijs en de GSA (Gender & Sexuality Alliance).

7.5 COMMUNICATIE

Het Harens Lyceum communiceert binnen en buiten de school door middel van de wekelijkste nieuwsbrief voor personeel en ouders, Somtoday, de website en sociale mediakanalen. We zetten onze visie en onderwijsconcepten duidelijk neer naar buiten toe middels de website, sociale media, folders en flyers. Het cultuurprofiel is daarin een belangrijk onderdeel van de voorlichtingscampagne.

HOOFDSTUK 8

KWALITEITSBELEID

De afgelopen tijd zijn we druk bezig geweest met het kwaliteitsbeleid. Op diverse manieren vindt de evaluatie en verbetering van het onderwijs plaats. Het inrichten van ambitiegroepen zoals deze voor ons pedagogisch klimaat heeft een positief effect op onze leeromgeving. Door vakgroepen te clusteren onder één teamleider worden de verbinding en communicatie tussen de verschillende vakgroepen versterkt. Dit levert nieuwe kansen op voor samenwerking en voor het verder ontwikkelen van gezamenlijke doelen.

Kwaliteitsinstrument:	Frequentie:	Zichtbaar in:
MT-overleg	1x per week	Schoolplan, cultuurprofielplan, lessentabel.
MR	8x per jaar	Schoolplan, lessentabel.
Mentoroverleg	1x per maand	Schoolplan, lessentabel, lessen.
Vakgroep overleg	2x per maand	Vakwerkplannen, lessen, doorlopende leerlijn, cultuurprofielplan.
Vakgroep cluster overleg	4x per jaar	Vakwerkplannen, lessen, doorlopende leerlijn, cultuurprofielplan.
Vakgroep voorzitter & teamleider	4x per jaar	Vakwerkplannen, lessen, doorlopende leerlijn, cultuurprofielplan.
Talentrichting overleg	4x per jaar	Vakgroep-plannen, Schoolplan, Cultuurprofielplan
Cultuurcoördinatoren overleg	1x per week	Schoolplan, cultuurprofielplan, vakwerkplannen, lessen, doorlopende leerlijn.
Cultuurcoördinatoren/ MT overleg	1x per maand	Schoolplan, cultuurprofielplan, vakwerkplannen, lessen, doorlopende leerlijn.
Oudercommissies	4x per jaar	Schoolplan.
Leerling enquêtes A,B,C	4x per jaar	(A vensters voor verantwoording, B stoelendans, C leerling tevredenheidsonderzoek) Schoolplan, vakwerkplan, lessen.
Klankbordgroep leerlingen	4x per jaar	Schoolplan, cultuurprofielplan, lessen.
Cultuurclub leerlingen	1x per maand	Schoolplan, cultuurprofielplan, lessen.
Lesbezoeken	1x t/m 3x per jaar	(1x voor vaste docenten, 3x voor nieuwe docenten) Lessen.
Talentweek overleg	1x per maand	Schoolplan, talentweek, cultuurprofielplan.
Studiedagen	4x per jaar	Schoolplan, lessen, cultuurprofielplan, vakwerkplan, doorlopende leerlijn.
Regionetwerk-Noord VCPS	4x per jaar	Cultuurprofielplan, doorlopende leerlijn, lessen.
Activiteiten VCPS	6x per jaar	Cultuurprofielplan, doorlopende leerlijn, lessen.
Visitatie VCPS	4 jaarlijks	Schoolplan, cultuurprofielplan.
Werkveld Advies Raad Opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving	2x per jaar	(via P. Silverstein) Lessen, cultuurprofielplan.
Werkveld Advies Raad Opleiding Docent Muziek	3x per jaar	(samenwerkingsovereenkomst met PCC) Lessen, cultuurprofielplan.

HOOFDSTUK 9

REFLECTIE

“We hebben veel vrijheid binnen de kunstvakken. Fijn aan deze vakken is dat het zo anders is. Bij wiskunde is er één antwoord goed. Bij de kunstvakken is het juist goed als je allemaal een ander antwoord hebt. De kunstvakken helpen me om creatief en open te denken.”

In 2025 is er opnieuw een reflectieverslag geschreven door de cultuurcoördinatoren. De uitwerking hiervan is terug te lezen in de bijlage. In dit hoofdstuk reflecteren we op de ambities die we de afgelopen jaren hebben opgesteld en hoe we hier uitvoering aan hebben gegeven. De afgelopen jaren hebben we niet stilgezeten. Als we de reflectieverslagen teruglezen, zijn een groot aantal punten doorgevoerd. Ook zijn een aantal verbeterpunten die we meekregen naar aanleiding van de vorige visitatie en het bezoek cultuurkaravaan, inmiddels geïnitieerd.

Adviezen door visitatiecommissie 2021

- Maak in het schoolplan duidelijker waartoe de cultuurprofilering dient. De commissie ziet weliswaar een aanzet voor een helder beleid maar mist in het schoolplan een achterliggend doel, de stip op de horizon die richtinggevend is voor de keuzes die ook in de toekomst moeten worden gemaakt als het gaat om kunst- en cultuuronderwijs
- Een ander onderwerp dat gerelateerd aan het domein beleid, visie en doelen is leerlingenparticipatie. Bij de evaluaties waren er een beperkte aantal leerlingen uit de atheneumstroming dat de evaluaties ingevuld hebben en dus is er geen duidelijk beeld over leerlingenparticipatie naar voren gekomen. Het betrekken van leerlingen o.a. bij voorbereiding en uitvoering van bezoeken aan kunst en cultuur wel voorkwam op de lijst verbeterpunten.

- Het werkelijk betrekken van de avo-docenten bij Cultuuronderwijs ligt gecompliceerd. Er zijn zeker avo-vakken en met name ook een aantal projecten waarbij cultuur is geïntegreerd in het lesaanbod. Hierbij is verbetering mogelijk.
- De commissie was van mening dat een honorering van samen 80 uur voor hun werkzaamheden aan de zuinige kant is voor een cultuurprofielschool.
- Gezien de cijfers voor de ander talentrichtingen zijn de aantal leerlingen voor KCM dit er niet veel, maar zowel de schoolleiding als de betrokken docenten verwachten dat dit er de komende jaren meer worden.
- Bij het Domein Beleid, Visie en Doelen kwam ter sprake dat de school zou kunnen aangeven waar de school over een aantal jaar wil staan. Gebeurt dit dan heeft de school ook de beschikking over een model om de kwaliteit van gemaakte keuzes te toetsen en te evalueren.

Reflectie op de adviezen

- De afgelopen jaren hebben we ons gericht op het vertalen van onze visie naar de leslokalen. Daarbij vooral ook gelet op het creëren van een schoolcultuur waarin we dezelfde taal spreken en gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de kwaliteitszorg op onze school. Een voorbeeld hiervan is het gezamenlijke zorgdragen voor de burgerschapsontwikkeling van leerlingen en het zichtbaar maken hiervan binnen de school. Onze ambitie is om het beleidsplan, schoolplan en cultuurprofielplan beter op elkaar af te stemmen zodat we als cultuurprofielschool specifiekere kunnen toewerken naar heldere lange termijn doelen.

- Het belang van leerling participatie is vanzelfsprekend. We proberen zoveel mogelijk de leerlingen in aspecten van ons school te betrekken inclusief kunst en cultuurbeleid. Hoewel we meer op dit gebied kunnen ontwikkelen hebben we een cultuurclub ingericht om de leerlingen meer stem te kunnen geven.
- Er worden steeds meer vakoverstijgende projecten uitgevoerd waarbij docenten van verschillende vakgebieden betrokken zijn. Voorbeelden hiervan zijn; Het project Voortplanting (Engels, aardrijkskunde, Biologie en Beeldende vorming), Het project Parfum in de A+ (Scheikunde, Economie, Cultuur, Geschiedenis) en de opdracht over straling (Natuurkunde en Cultuur).
- De honorering van samen 80 uur voor twee cultuur coördinatoren is nog onveranderd.
- Terugkijkend op de korte termijn ambities van vier jaar geleden, kunnen we vaststellen dat we een goede vooruitgang hebben geboekt met de ontwikkeling van de talentrichting KCM. Onze ambitie was om KCM meer zichtbaarheid op school te geven, zodat meer leerlingen in de onderbouw hiervoor kiezen. Meer leerlingen hebben gekozen voor KCM dan in de eerste jaren.

- Er is in de gehele school de afgelopen jaren gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs en het pedagogisch klimaat van ons school. Een belangrijk onderdeel hiervan zijn drie ambitiegroepen ingelicht; Pedagogische klimaat, Mentoraat en Burgerschap. Daarnaast is er voor leerlingen en medewerkers één gezamenlijke Harens Lyceum cultuur ontwikkeld met duidelijke regels en oog voor elkaar. We hebben ook aandacht besteed aan belangrijke aandachtspunten: dat onze talentrichtingen zichtbaar in de bovenbouw zijn en dat de burgerschapsontwikkeling van leerlingen zichtbaar is in de school.

DE AMBITIES DIE WE ZELF DE AFGELOPEN JAREN HEBBEN OPGESTELD ZIJN:

Culturele uitstraling via de beeldende kunsten

Er is hard gewerkt aan de culturele uitstraling van ons school de afgelopen jaren. De afronding van The Wall heeft plaatsgevonden, de muurschildering op de 1^e verdieping over burgerschap is gerealiseerd en ook wandschilderijen op de 2^e verdieping op de rode domein en blauwe domeinen. Het pand heeft dus letterlijk meer kleur en leeft hierdoor meer. Daarnaast is de schoolvisie uitgezet in een monumentale verbeelding op het rode domein en de kunstmuur op het gele domein geplaatst. Daarnaast zijn er diverse zaken gaande:

- Tijdelijk artwork geschiedenis school in de afrondende fase
- Muurschilderij voor vergaderruimte IOT
- Muurschilderij voor I.20
- Monumentale wandcollage over natuurkunde bij Paarse domein

Verdere implementatie doorlopende leerlijn kunst en cultuur

Inmiddels is de doorlopende leerlijn op diverse plekken in de school toegepast:

- Als reflectiemodel en ontwikkelmodel bij de vakken Cultuur een Beeldende Vorming in atheneum+
- Als reflectie & ontwikkelmodel bij het vak Beeldende Vorming en Drama BB en OB.
- Als reflectiemodel en ontwikkelmodel bij CKV
- Als reflectiemodel om vakoverstijgende projecten te ontwerpen zoals 'Voortplanting', 'Parfum', 'Fooddesign.'

De doorlopende leerlijn zal op het Harens Lyceum blijvend worden ingezet als reflectiemodel om zo zicht te krijgen op aanpassingen, verbeteringen, vernieuwingen en deze ook door te voeren.

Talentrichtingen

Vanaf het schooljaar 2021-2022 zijn de talentrichtingen Kunst, Cultuur en Media, Sport & Gezondheid en Technasium van start gegaan. De talenrichting Ondernemerschap ging in 2022 van start. Daarnaast is Atheneum+ ook een talenrichting voor de leerlingen die op hetzelfde niveau. De talenrichting Kunst, Cultuur en Media is opgestart door docenten uit de kunstvakken Muziek, Drama en Beeldende Vorming. Deze drie docenten geven samen les aan de talenrichting. We hebben ervoor gekozen om het vak in het Kunstlab te geven als centrale plek in de school met af en toe een uitstapje richting de Biotop (culturele broedplaats tegenover de school) om goed verbindingen aan te kunnen gaan met diverse kunstenaars.

Kunst en technologie

ArtLovesScience vormt een mooie gelegenheid om de verbinding tussen kunst & cultuur en technologie op onze school te maken. Opdrachten en projecten worden ingericht zodat de leerlingen een direct koppeling kunnen maken en voort te borduren op waar ze in de verschillende lessen mee bezig zijn.

De doorlopende leerlijn Kunst Beeldend

De afgelopen jaren is de vakgroep Kunst beeldend in de onderbouw en bovenbouw bezig geweest om de doorlopende leerlijn school breed in te richten. Onder leiding van Astrid Rass is een solide concept voor de komende jaren gemaakt (visiestuk, ontwerpcriteria, PTO en PTA). Het is ons doel om deze ontwikkeling verder door te zetten maar ook te verbreden. Tijdens de studiedag vakgroep beeldend, dec 2025 wordt de pedagogische aspecten binnen de kunst en cultuurvakken besproken en toegepast als onderdeel de doorlopende leerlijn.

Visievorming

De visie op kunst en cultuuronderwijs op het Harens Lyceum is herschreven en bijgeschaafd in de nieuwe clustervakgroepen waarbij alle kunstvakken samen met de betrokken teamleider en de afdeling Lichemalijk Opvoeding één team vormen die op regelmatige basis bij elkaar komen. Dit bevordert in de komende jaren de samenwerking tussen de verschillende kunstvakken.

Talentweek

De Cultuurmarathon was een bekende traditie op onze school. Na het opsplitsen van het oude Zernike College is ervoor gekozen om de Cultuurmarathon om te zetten naar een Talentweek. Deze Talentweek is een week waarin workshops worden aangeboden vanuit de talentrichtingen. Het concept blijft hetzelfde, alleen zullen leerlingen zich nu kunnen verdiepen binnen de talentrichting of juist hun horizon verbreden. Er is een coördinator aangesteld die de Talentweek samen met de werkgroep vorm geeft en blijft vernieuwen.

Aanbod culturele activiteiten

Alle leerlingen hebben bij start van het schooljaar een tweedaagse introductie. Een dag daarvan stond voor alle leerlingen in het teken van cultuur. Nog nooit hebben we dit zo schoolbreed aangeboden. Het werd door mentoren en leerlingen goed ontvangen.

HOOFDSTUK 10

AMBITIES

In het vorige hoofdstuk is te zien welke ambities we de afgelopen jaren hebben opgesteld en hoe hieraan gewerkt hebben. In dit hoofdstuk stellen we nieuwe ambities op voor de komende jaren. Hiermee willen we het kunst- en cultuuronderwijs op onze school verder door ontwikkelen.

AMBITIES OP KORTE TERMIJN (SCHOOLJAAR 2025 – 2026)

- De talentrichting Kunst, Cultuur en Media verder implementeren.
- Het oprichten van een Docenten Band.
- De mogelijkheden verder verkennen rondom dans en een buitenschoolse theaterproductie.
- Meer verbindingen maken tussen de vakken Kunst Beeldend, Kunst Drama, Muziek en KCM.
- ArtsLoveScience uitbreiden binnen de school.
- Leerlingen meer betrekken in de vormgeving van het Kunst- en Cultuurprogramma.

AMBITIES OP LANGE TERMIJN (2025 – 2029)

- De culturele uitstraling van de school samen met leerlingen verder uitwerken.
- Het Kunstlab verder door ontwikkelen als een centrale plek voor kunst en cultuur binnen de school als kleinschalig podium en expositieruimte.
- Het ambacht van de kunstdisciplines een duidelijkere rol geven binnen de kunstvakken.
- Een vast patroon van culturele activiteiten aanbieden aan alle leerlingen.
- Werken aan kwaliteitsbeleid.
- De mogelijkheden onderzoeken en verkennen tot samenwerking met het Technasium in het kader van wetenschap, creativiteit en techniek.
- De mogelijkheden onderzoeken en verkennen tot samenwerking tussen de kunstvakken in de bovenbouw.

COL OF ON

Harens Lyceum

Kerklaan 39

9751 NL Haren

050 - 321 05 60

www.harenslyceum.nl

Harens Lyceum is onderdeel van: Openbaar Onderwijs Groningen

Leonard Springerlaan 39

9727 KB Groningen

050 - 321 30 00

www.o2g2.nl

Tekst: Pete Silverstein & Rob

Schoenmakers

Grafisch ontwerp: Mariet Visser & Rob

Schoenmakers

